

๒

ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อ ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย Factors Influencing Accessibility to Bank Credit by Small and Medium Sized Enterprises (SMEs) in Northeastern Thailand

- **ดร. ศรัญญา รักสงบ**
- อาจารย์ประจำ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
- คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
-
- **Saranya Raksong, Ph.D.**
- Lecturer, Economics Section
- Mahasarakham Business School, Mahasarakham University
- E-mail: suranya.r@mbs.msu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแหล่งที่มาของเงินทุน และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนหรือสินเชื่อในระบบของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 147 ราย ผลการวิจัย พบว่า แหล่งเงินทุนที่สำคัญที่สุดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ เงินกู้จากธนาคารพาณิชย์ในประเทศ และปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงสินเชื่อในระบบของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ หลักทรัพย์ค้ำประกัน ระดับการศึกษาของผู้บริหาร ประสบการณ์ทำงานของผู้บริหาร ส่วนแบ่งตลาดของธุรกิจ แผนการตลาด ประวัติหนี้เสียกับธนาคาร และค่าใช้จ่ายในการขอกู้จากสถาบันการเงิน ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด

ย่อมสามารถใช้เป็นแนวทางการวางแผนการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและให้การสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อไป

คำสำคัญ: วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อ สินเชื่อในระบบแหล่งเงินทุน

Abstract

This research aimed to investigate the source of funds and the factors influencing accessibility to bank credit by Small and Medium Sized Enterprises (SMEs) in Northeastern Thailand. The research was conducted by using a questionnaire as an instrument for collecting data from 147 SME executives in the Northeast of Thailand. The results found that the major source of funds for SMEs in Northeastern Thailand was credit from a domestic Commercial Bank. In addition, the factors that affect accessibility to bank credit included business collateral, manager's education and work experience, the business market share and business plan, and transaction cost of credit. The results of this research could be applied as a guideline for an SME business in preparing to apply for bank credit. In addition, the government sector could also adopt this research as basic information for establishing a strategy to promote SMEs in Thailand.

Keywords: Small and Medium Enterprise, Bank Credit Accessibility, Source of Funds

ความสำคัญ และที่มาของปัญหา

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprise: SMEs) เป็นภาคธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นแหล่งรองรับการจ้างงานขนาดใหญ่และกระจายอยู่ทั่วประเทศ เป็นแหล่งรายได้และสร้างเสริมประสบการณ์แก่ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะผู้เริ่มต้นธุรกิจใหม่ จากการสำรวจวิสาหกิจภายในประเทศ พบว่า ในปี 2556 มีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากถึงประมาณร้อยละ 98 ของวิสาหกิจทั้งหมดของประเทศ และมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติที่มาจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมถึงประมาณร้อยละ 40 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2556: 1) ดังนั้น รัฐบาลของประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และมีการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ที่ใช้การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นกลไกในการพัฒนาการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ เงินทุนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจ โดยในอดีตแหล่งเงินทุนที่สำคัญของผู้ประกอบการในประเทศไทยมาจากสินเชื่อจากสถาบันการเงินในประเทศที่จัดสรรให้แก่ภาคธุรกิจ โดยเฉพาะสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ โดยในช่วงก่อนปี 2540 ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่มีการให้สินเชื่อแก่ภาคธุรกิจมากที่สุด โดยมีสัดส่วนการให้สินเชื่อแก่ภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทยสูงถึงประมาณร้อยละ 85 ของมูลค่าสินเชื่อทั้งหมดในประเทศ อย่างไรก็ตาม หลังวิกฤติการเงินของประเทศไทยในปี 2540 ธนาคารพาณิชย์ได้ปรับลดบทบาท และลดปริมาณการให้สินเชื่อแก่ภาคอุตสาหกรรมลง

เนื่องจากขาดความเชื่อมั่นในภาวะเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งขาดความเชื่อมั่นในตัวผู้ประกอบการ ประกอบกับธนาคารพาณิชย์หลายแห่งประสบปัญหาด้านสภาพคล่องและการบริหารงานภายในของธนาคารเอง ส่งผลทำให้ผู้ประกอบการจำนวนมาก โดยเฉพาะผู้ประกอบการในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประสบปัญหาการขาดแคลนแหล่งเงินทุน จึงจำเป็นต้องให้รัฐบาลต้องให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการเหล่านั้น ในรูปแบบของการให้สินเชื่อผ่านสถาบันการเงินของรัฐบาล เช่น ธนาคารออมสิน ธนาคารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งการกำหนดนโยบายการให้สินเชื่อเพื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยการตั้งกองทุนต่าง ๆ มากขึ้น

ถึงแม้ว่าปัจจุบันสถาบันการเงินต่าง ๆ จะเริ่มมีการขยายสินเชื่อเพื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากขึ้น รวมทั้งภาครัฐบาลที่มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และมีการขยายสินเชื่อให้แก่ธุรกิจดังกล่าว แต่ยังมีผู้ประกอบการในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวนมากที่ไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อจากสถาบันการเงินในระบบ และยังมีปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loan) ที่เกิดจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเป็นปัญหาที่สะสมมาเป็นเวลานาน ทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประสบปัญหาการขาดแคลนเงินหมุนเวียน และต้องพึ่งพาสินเชื่อนอกระบบซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูงซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินธุรกิจและผลประกอบการของธุรกิจ รวมทั้งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาแหล่งที่มาของเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิเคราะห์ปัจจัยที่มี

ผลกระทบต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และการกำหนดนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลการประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม แหล่งที่มาของเงินทุน และการเข้าถึงสินเชื่อในระบบของวิสาหกิจขนาดกลางและย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อทดสอบปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อในระบบของวิสาหกิจขนาดกลางและย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อในระบบของภาคธุรกิจต่าง ๆ พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่จะเน้นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณสินเชื่อจากสถาบันการเงิน โดยการศึกษาปัจจัยที่มาจากด้านสถาบันการเงิน เช่น งานวิจัยของ Boot (2000: 7-25) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยกับปริมาณการให้สินเชื่อแก่ธุรกิจ SMEs ซึ่งผลการศึกษาพบว่า อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำจะช่วยให้ธุรกิจกู้เงินจากธนาคารเพื่อขยายกิจการเพิ่มขึ้น ดังนั้นสถาบันการเงินควรให้ความสำคัญกับกลยุทธ์การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเพื่อกระตุ้นการขอสินเชื่อจากภาคธุรกิจ ซึ่งผลการศึกษาคล้ายกับงานวิจัยของ Berger และ Udell (1995: 351-382) ที่พบว่า อัตราดอกเบี้ยและความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้กู้กับธนาคาร มีผลกระทบโดยตรง

ต่อการพิจารณาให้สินเชื่อแก่ภาคธุรกิจ สำหรับการศึกษเกี่ยวกับเข้าถึงสินเชื่อของธุรกิจนั้น Uzzi, (1999: 481-505) ได้ศึกษาอุปสรรคในการเข้าถึงสินเชื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเน้นการศึกษาธุรกิจที่อยู่ในภาคเกษตร ซึ่งพบว่า ธุรกิจเกษตรไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อในระบบได้ เนื่องจากเป็นธุรกิจขนาดเล็กและมีความเสี่ยงในการทำธุรกิจสูง สถาบันการเงินในระบบส่วนมากมักจะให้ความสำคัญกับธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bougheas, Mizen, และ Yelchin (2006: 199-227) ที่พบว่า กิจการขนาดเล็กมีความเสี่ยงในการทำธุรกิจสูงและเป็นกิจการที่ดำเนินมาไม่นาน ดังนั้น สถาบันการเงินจะมีความเข้มงวดมากกว่ากิจการขนาดใหญ่ในการพิจารณาสินเชื่อ Rand (2007: 1-13) ก็ได้ผลการศึกษาที่คล้ายกัน คือ ขนาดของกิจการเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อการเข้าถึงสินเชื่อของธุรกิจ

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยบางเรื่องที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการกับการเข้าถึงสินเชื่ออื่น ๆ เช่น McNamara และ Bromiley (1997: 1063-1088) ศึกษาผลกระทบของความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเงินกับเจ้าของธุรกิจในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ถ้าเจ้าของธุรกิจมีความสัมพันธ์กับสถาบันการเงินเป็นการส่วนตัวจะส่งผลให้มีโอกาสได้รับการอนุมัติสินเชื่อมากกว่าธุรกิจที่ไม่มีความสัมพันธ์กับสถาบันการเงิน ซึ่งผลการวิจัยคล้ายกับ Cole (1998: 959-977) ที่ศึกษาผลกระทบของความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเงินกับเจ้าของธุรกิจต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อของภาคธุรกิจ พบว่า ถ้าเจ้าของธุรกิจมีความสัมพันธ์กับสถาบันการเงินเป็นการส่วนตัวจะส่งผลให้มีโอกาสได้รับการอนุมัติสินเชื่อมาก Bebczuk (2004: 1-16) ศึกษา

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การเข้าถึงสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในประเทศอาร์เจนตินา โดยการสอบถามจากผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การเข้าถึงสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างสถาบันการเงินและผู้กู้ และผลการประกอบการของธุรกิจที่กู้ Thampy (2010: 1-9) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและการขยายสินเชื่อในประเทศอินเดีย พบว่า มีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวนมากในประเทศอินเดียที่ไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อในระบบของสถาบันการเงินได้ ซึ่งสาเหตุสำคัญมาจากอัตราการขยายตัวของธุรกิจสูงกว่าอัตราการขยายสินเชื่อจากสถาบันการเงินในประเทศ Hass และ Naaborg (2005: 2-25) ศึกษาการเข้าถึงสินเชื่อจากสถาบันการเงินต่างประเทศของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในยุโรป โดยการสัมภาษณ์ผู้จัดการสาขาธนาคารต่างประเทศในยุโรปซึ่งพบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าถึงสินเชื่อจากสถาบันการเงินต่างประเทศได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากนโยบายของธนาคารต่างประเทศส่วนใหญ่จะสนับสนุนสินเชื่อในวิสาหกิจขนาดใหญ่ Owualah (2002: 87-100) ศึกษาการเข้าถึงการขอสินเชื่อและข้อจำกัดในการขอสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศญี่ปุ่น พบว่า ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คือ ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการขอสินเชื่อ ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของธุรกิจกับสถาบันการเงิน และผลการดำเนินงานของวิสาหกิจ

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทยนั้น มีการศึกษาเรื่องการเข้าถึงสินเชื่อไว้บ้าง เช่น จิรพรรณ โอฬาร

ธนาเศรษฐ์ และคณะ (2551: 87-100) ศึกษาการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคเหนือของประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับสินเชื่อจากสถาบันการเงิน ได้แก่ การจัดทำแผนธุรกิจ และ ระบบบัญชีของธุรกิจ ประวัติการเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของผู้ประกอบการ สภาพคล่องของธุรกิจ และผลการประกอบการที่ผ่านมา และสาเหตุหลักที่ผู้ประกอบการไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อในระบบได้นั้นมาจากผู้ประกอบการมีความรู้ และประสบการณ์ในการทำธุรกิจค่อนข้างน้อย ทำให้ธนาคารขาดความมั่นใจและไม่อนุมัติสินเชื่อ นอกจากนี้ ปัจจัยที่เกิดจากสถาบันการเงิน เช่น ขั้นตอนการพิจารณาสินเชื่อที่นานเกินไป และข้อกำหนดในการขอสินเชื่อที่เข้มงวดเกินไป ทำให้ผู้ประกอบการไม่ขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินในระบบ แต่จะกู้ยืมระบบแทน หลังจากนั้น กรวิทย์ ต้นศรี และคณะ (2557: 1-19) ได้ศึกษาแนวทางการเข้าถึงเงินทุนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการใช้เทคนิควิเคราะห์ปัจจัยเป็นเครื่องมือ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่สำคัญในการเข้าถึงสินเชื่อประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ปัจจัยด้านการบริหาร ปัจจัยด้านประวัติทางการเงิน ปัจจัยด้านสารสนเทศทางบัญชีและการเงิน ปัจจัยด้านบุคคล และโครงสร้างทางการเงิน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นว่า ปัญหาการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นปัญหาหลักในการประกอบกิจการ และเกิดจากปัจจัยที่แตกต่างกัน ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ จึงได้เน้นการศึกษาโครงสร้างแหล่งเงินทุน และปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเน้นการศึกษาทั้งปัจจัยด้านผู้ประกอบการ

การ และ ด้านสถาบันการเงิน เพื่อให้วิสาหกิจใช้เป็นแนวทางในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อไป

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จำนวน 11,373 ราย (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2556) และสุ่มตัวอย่างจากการเปิดตาราง Krejcie และ Morgan (1970: 608-610) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ในการวิจัย คือ ผู้บริหารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จำนวน 375 ราย และจำแนกกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามจังหวัด หลังจากนั้นได้กำหนดกลุ่มตามสัดส่วน และสุ่มตัวอย่างโดยใช้คอมพิวเตอร์

การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างตามความมุ่งหมายและกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือ SMEs ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนที่ 3 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนของกิจการ และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของวิสาหกิจขนาดกลาง

และขนาดย่อมหรือ SMEs ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และตอนที่ 4 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือ SMEs ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม จำนวน 375 ชุด และปรากฏว่า เมื่อครบกำหนด ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับมา จำนวน 147 ชุด ซึ่งถือว่ามีอัตราการตอบกลับร้อยละ 39.2 ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker, Kumar และ Day (2001: 184-202) ที่กล่าวไว้ว่า การส่งแบบสอบถาม ต้องมีอัตราการตอบกลับอย่างน้อยร้อยละ 20 จึงถือว่ายอมรับได้

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ในขณะที่การทดสอบปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) หรือแบบจำลอง Logit Model

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรตาม ได้แก่ การเข้าถึงสินเชื่อ

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงสินเชื่อ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัย 3 ประเภท คือ

1. ปัจจัยที่เกิดจากลักษณะของสถานประกอบการ ประกอบด้วยประเภทของกิจการ หลักทรัพย์ค้ำประกัน ระยะเวลาในการดำเนินของธุรกิจ ระดับการศึกษาของผู้บริหาร หรือเจ้าของกิจการ ประสบการณ์ทำงานของผู้บริหาร

2. ปัจจัยที่เกิดจากการดำเนินงานของกิจการ ประกอบด้วยผลการประกอบการที่ผ่านมา มีส่วนแบ่งตลาดของธุรกิจ แผนการตลาดที่ดี การทำระบบบัญชีที่ดี และประวัติหนี้เสียกับธนาคาร

3. ปัจจัยที่เกิดจากสถาบันการเงิน ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสินเชื่อ การกำหนดอัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาในการพิจารณาสินเชื่อ การให้ความสำคัญกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และค่าใช้จ่ายในการขอกู้จากสถาบันการเงิน

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากการสำรวจการประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า รูปแบบธุรกิจส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 51.7 เป็นธุรกิจที่จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด ร้อยละ 48.3 มีการประกอบการในรูปแบบของห้างหุ้นส่วนจำกัด และหากพิจารณาจากเงินทุนจดทะเบียนหรือเงินทุนเริ่มต้นในการทำธุรกิจ พบว่า ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 40 มีทุนจดทะเบียนระหว่าง 30-11 ล้านบาท และเป็นที่น่าสังเกตว่า วิสาหกิจที่มีทุนจดทะเบียนมากกว่า 90 ล้านบาทมีเพียงประมาณร้อยละ 3.4 เท่านั้น นอกจากนี้ จากการสำรวจยังพบว่า มากกว่าร้อยละ 60

ของกิจการมีมูลค่าสินทรัพย์ของกิจการน้อยกว่า 30 ล้านบาท และประมาณร้อยละ 16 ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมูลค่าสินทรัพย์ของกิจการมากกว่า 120 ล้านบาท ระยะเวลาในการดำเนินงาน ส่วนใหญ่เปิดดำเนินการมาแล้วไม่ต่ำกว่า 25 ปี (ร้อยละ 24.5) และมีเพียงประมาณร้อยละ 5.4 ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เปิดดำเนินการมาน้อยกว่า 5 ปี และหากพิจารณารายได้สุทธิ พบว่า ร้อยละ 49 ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้สุทธิต่อเดือนประมาณ 15-1 ล้านบาท รองลงมาคือกลุ่มที่มีรายได้สุทธิต่อเดือนต่ำกว่า 1 ล้านบาท (ร้อยละ 34.7) และมีเพียงประมาณร้อยละ 9.5 ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีรายได้สุทธิต่อเดือนมากกว่า 60 ล้านบาทต่อเดือน

แหล่งเงินทุนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากการสำรวจจากผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า แหล่งเงินทุนที่สำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ เงินกู้ (ร้อยละ 66.7) รองลงมา คือ การใช้เงินทุนตัวเอง (ร้อยละ 25.2) และการร่วมทุน (ร้อยละ 7.5) ตามลำดับ โดยในการศึกษาพฤติกรรมการกู้เงินของผู้ประกอบการ พบว่า มากกว่าร้อยละ 90 ของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีแหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมได้กู้จากธนาคารพาณิชย์ในประเทศ และประมาณร้อยละ 3.7 กู้เงินจากสถาบันการเงินอื่นที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ เช่น สถาบันการเงินของรัฐบาล

รวมทั้งการกู้ผ่านโครงการสนับสนุนของรัฐบาล อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายสนับสนุนแหล่งเงินทุนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในรูปแบบของการจัดตั้งกองทุนต่าง ๆ แต่มีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพียงร้อยละ 0.9 กู้เงินจากกองทุนต่าง ๆ ตามนโยบายรัฐบาล

หากพิจารณาประสิทธิภาพในการกู้เงินจากสถาบันการเงินในระบบในประเทศ จะพบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประมาณร้อยละ 78.9 สามารถกู้เงินจากสถาบันการเงินในระบบได้ ทั้งนี้ มีประมาณ ร้อยละ 63.5 ที่สามารถได้รับอนุมัติสินเชื่อจากสถาบันการเงินในระบบตามจำนวนเงินที่ขอสินเชื่อ และร้อยละ 13.6 ได้รับการอนุมัติสินเชื่อจากสถาบันการเงินในระบบ แต่เป็นจำนวนที่น้อยกว่าที่ขอสินเชื่อ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนน้อย (ร้อยละ 5.4) ที่ยื่นขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินในระบบ และได้รับการปฏิเสธจากสถาบันการเงิน และผู้ประกอบการร้อยละ 15.6 ไม่เคยยื่นขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินในระบบเลย สำหรับสาเหตุของการไม่ได้รับสินเชื่อจากสถาบันการเงินในระบบหรือได้รับสินเชื่อน้อยกว่าที่ยื่นขอไป พบว่า สาเหตุที่สำคัญเกิดจากการที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน หรือมูลค่าหลักทรัพย์ค้ำประกันมีมูลค่าน้อย (ร้อยละ 16.43) รองลงมา คือ การไม่มีแผนธุรกิจที่ดี (ร้อยละ 13.04) ผลประกอบการที่ผ่านมาของบริษัทในช่วงที่ผ่านมาไม่ดี (ร้อยละ 13.04) นอกจากนี้ ยังมีสาเหตุอื่นที่ทำให้ไม่ได้รับการอนุมัติสินเชื่อ เช่น ธุรกิจเพิ่งเริ่มต้น ยังไม่เป็นที่รู้จัก ผู้ประกอบการไม่มีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่ธนาคาร และเจ้าของธุรกิจมีประวัติหนี้เสียกับธนาคาร

จากการสำรวจกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ไม่เคยกู้จากสถาบันการเงินในระบบ พบว่า สาเหตุหลักที่ผู้ประกอบการไม่กู้จากสถาบันการเงินในระบบคือ ระบบและขั้นตอนการพิจารณาสินเชื่อที่ยุ่งยาก (ร้อยละ 24.7) รองลงมา คือ วิสาหกิจไม่มีความจำเป็นต้องกู้ (ร้อยละ 22.89) และผู้ประกอบการมีความเชื่อว่าสถาบันการเงินในระบบให้ความสำคัญกับธุรกิจขนาดใหญ่มากกว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ร้อยละ 14.46) นอกจากนี้ ยังมีสาเหตุอื่น ๆ เช่น สถาบันการเงินในระบบคิดอัตราดอกเบี้ยสูงเกินไป สถาบันการเงินในระบบใช้เวลาในการพิจารณาสินเชื่อ นานเกินไป และไม่รู้ระเบียบ วิธีการขอกู้

วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แบ่งปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมออกเป็น 3 ด้าน คือ ปัจจัยที่เกิดจากลักษณะของสถานประกอบการ ปัจจัยที่เกิดจากผลการดำเนินงานของกิจการ และปัจจัยที่เกิดจากสถาบันการเงิน

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านสถานประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงสินเชื่อในระบบที่เกิดจากด้านสถานประกอบการ โดยรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นระดับการศึกษาของผู้บริหาร หรือเจ้าของกิจการ ($\bar{X} = 2.68$) ที่มีระดับเห็นด้วยปานกลาง โดยปัจจัยที่ผู้ประกอบการเห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจมากที่สุด คือ หลักทรัพย์ค้ำประกัน รองลงมา คือ ระดับการศึกษาของผู้บริหาร และ ระยะเวลาในการดำเนินของธุรกิจตามลำดับ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านผลการดำเนินงาน พบว่าผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเห็นว่า ปัจจัยด้านผลการดำเนินงานมีผลกระทบต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงสินเชื่อมากที่สุด คือ ประวัติหนี้เสียกับธนาคาร ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา คือ ส่วนแบ่งตลาดของธุรกิจ ($\bar{X} = 3.93$) และแผนการตลาดของธุรกิจที่ดี ($\bar{X} = 3.83$) ตามลำดับ

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านสถาบันการเงิน พบว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นว่าปัจจัยด้านสถาบันการเงินที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ปัจจัยด้านสถาบันการเงินมีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากที่สุด คือ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสินเชื่อที่เข้มงวดมากเกินไป ($\bar{X} = 3.99$) รองลงมา คือ ระยะเวลาในการพิจารณาสินเชื่อานเกินไป ($\bar{X} = 3.83$) อัตราดอกเบี้ยสูงเกินไป ($\bar{X} = 3.53$) ค่าใช้จ่ายในการขอกู้จากสถาบันการเงินสูงเกินไป ($\bar{X} = 3.71$) และความสำคัญของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ($\bar{X} = 3.48$)

ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ก่อนที่จะนำตัวแปรไปทดสอบปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงสินเชื่อในระบบของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือใช้วิธีการทางเศรษฐมิติ โดยใช้แบบจำลอง Logistic Regression (Logit Model) โดยมีสมการที่ใช้ในการทดสอบ 3 สมการ ซึ่งแต่ละสมการแสดงถึงปัจจัยแต่ละด้านที่มีผลกระทบต่อ การเข้าถึงสินเชื่อในระบบของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของสถานประกอบการ ปัจจัยด้านผลการดำเนินงาน และ ปัจจัยที่มาจากด้านสถาบันการเงิน ดังนี้

$$Cre_Acc = a + \alpha_1 B_TYP + \alpha_2 B_ASS + \alpha_3 B_TIM + \alpha_4 B_EDU + \alpha_5 B_EXP$$

$$Cre_Acc = a + \beta_1 B_PER + \beta_2 B_MKT + \beta_3 B_ACC + \beta_4 B_PLA + \beta_5 B_NPL$$

$$Cre_Acc = a + \gamma_1 F_RUL + \gamma_2 F_INT + \gamma_3 F_TIM + \gamma_4 F_POL + \gamma_5 F_COS$$

โดยที่	
Cre_Acc	แทน การเข้าถึงสินเชื่อ
B_TYP	แทน ประเภทของกิจการ
B_ASS	แทน หลักทรัพย์ค้ำประกัน
B_TIM	แทน ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ
B_EDU	แทน ระดับการศึกษาของผู้บริหาร หรือ เจ้าของกิจการ
B_EXP	แทน ประสบการณ์ทำงานของผู้บริหาร หรือเจ้าของกิจการ
B_PER	แทน ผลประกอบการที่ผ่านมา
B_MKT	แทน ส่วนแบ่งตลาดของธุรกิจ
B_PLA	แทน แผนการตลาดที่ดี
B_ACC	แทน การทำระบบบัญชีที่ดี
B_NPL	แทน ประวัติหนี้เสียกับธนาคาร
F_RUL	แทน หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสินเชื่อ
F_INT	แทน การกำหนดอัตราดอกเบี้ย

F_TIM	แทน ระยะเวลาในการพิจารณาสินเชื่อ
F_POL	แทน นโยบายการให้ความสำคัญกับธุรกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม
F_COS	แทน ค่าใช้จ่ายในการขอกู้จากสถาบัน การเงิน

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation) ซึ่งแสดงในตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งอาจจะเกิดปัญหาเป็น Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIF ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า มีค่าระหว่าง 1.7-2.3 ซึ่งสอดคล้องกับ Black (2006: 585) ที่กล่าวว่า ในการทดสอบปัญหา Multicollinearity นั้น ค่า VIF ควรมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระไม่มีผลทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

	B_TYP	B_ASS	B_TIM	B_EDU	B_EXP	B_PER	B_MKT	B_PLA	B_ACC	B_NPL	F_RUL	F_INT	F_TIM	F_POL	F_COS
B_TYP	1.00	0.48*	0.47*	0.32*	0.37*	0.44*	0.45*	0.35*	0.30*	0.54*	0.41*	0.27*	0.32*	0.26*	0.23*
B_ASS		1.00	0.40*	0.31*	0.34*	0.23*	0.16*	0.37*	0.30*	0.52*	0.37*	0.12*	0.26*	0.19*	0.33*
B_TIM			1	0.49	0.51*	0.53*	0.46*	0.34*	0.37*	0.54*	0.26*	0.44*	0.31*	0.17*	0.32*
B_EDU				1	0.42*	0.47*	0.36*	0.41*	0.34*	0.37*	0.28*	0.24*	0.18*	0.27*	0.30*
B_EXP					1	0.46*	0.50*	0.41*	0.47*	0.33*	0.29*	0.31*	0.30*	0.27*	0.10*
B_PER						1	0.67*	0.61*	0.54*	0.54*	0.31*	0.14*	0.28*	0.08*	0.26*
B_MET							1	0.68*	0.56*	0.50*	0.41*	0.17*	0.24*	0.16*	0.22*
P_PLA								1	0.53*	0.54*	0.30*	0.13*	0.23*	0.13*	0.23*
B_ACC									1	0.46*	0.25*	0.13*	0.24*	0.09*	0.11*
B_NPL										1	0.28*	0.24*	0.21*	0.11*	0.23*
F_RUL											1	0.37*	0.51*	0.47*	0.40*
F_TIM												1	0.56*	0.44*	0.48*
F_CON													1	0.56*	0.40*
F_COS														1	0.55*

ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงสินเชื่อในระบบของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในงานวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการทางเศรษฐมิติ โดยใช้แบบจำลอง Logistic Regression (Logit Model) ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการกำหนดค่าตัวแปรอิสระ เพียง 2 ค่า คือ 0 และ 1 โดยตัวแปรจะมีค่าเท่ากับ 1 เมื่อวิสาหกิจสามารถเข้าถึงสินเชื่อสถาบันการเงินในระบบ และมีค่าเท่ากับ 0 เมื่อวิสาหกิจไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อสถาบันการเงินในระบบได้ ซึ่งผลการวิจัยแสดงในตาราง 2

ผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงสินเชื่อในระบบของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยที่เกิดจากลักษณะของสถานประกอบการ ที่มีผลต่อการเข้าถึงสินเชื่อในระบบของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ หลักทรัพย์ค้ำประกัน และ ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ โดยค่า สัมประสิทธิ์ของ หลักทรัพย์ค้ำประกัน มีค่าเท่ากับ 0.19 (p-value = 0.03) หมายความว่า โอกาสที่ผู้ประกอบการจะได้รับสินเชื่อเพิ่มขึ้น ร้อยละ 19.9 เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ประกอบการที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันที่ดี สัมประสิทธิ์ของระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจเท่ากับ 0.72 ซึ่งหมายความว่า สถานประกอบการที่มีระยะเวลาในการประกอบกิจการนาน จะมีโอกาสเข้าถึงสินเชื่อได้มากกว่ากิจการที่เพิ่งเริ่มดำเนินงานมากถึงร้อยละ 72

ปัจจัยที่เกิดจากผลการดำเนินงานของวิสาหกิจพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อในระบบของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ ส่วนแบ่งตลาดของธุรกิจ (สัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.69 และ p-value = 0.03) และประวัติหนี้เสียกับธนาคาร (สัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.71 และ p-value = 0.00) โดยถ้ากิจการมีส่วนแบ่งตลาดสูง จะมีโอกาสเข้าถึงสินเชื่อในระบบมากกว่ากิจการมีส่วนแบ่งตลาดต่ำ ประมาณร้อยละ 69 และผู้ประกอบการที่ไม่มีประวัติหนี้เสียกับธนาคาร จะสามารถเข้าถึงสินเชื่อในระบบมากกว่าผู้ประกอบการที่มีประวัติหนี้เสียกับธนาคารได้ถึงร้อยละ 71

สำหรับปัจจัยที่เกิดจากสถาบันการเงินที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ ค่าใช้จ่ายในการขอกู้จากสถาบันการเงิน (สัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.44 และ p-value = 0.04)

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ได้แก่ หลักทรัพย์ค้ำประกัน ระดับการศึกษาของผู้บริหาร ประสบการณ์ทำงานของผู้บริหาร ส่วนแบ่งตลาดของธุรกิจ แผนการตลาดที่ดี ประวัติหนี้เสียกับธนาคาร และค่าใช้จ่ายในการขอกู้จากสถาบันการเงิน

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อในระบบของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจัย	Coefficient	p-value
ปัจจัยที่เกิดจากลักษณะของสถานประกอบการ		
1 ประเภทของกิจการ	0.178	0.49
2 หลักทรัพย์ค้ำประกัน	0.199	0.03*
3 ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ	0.725	0.01*
4 ระดับการศึกษาของผู้บริหาร หรือเจ้าของกิจการ	-4.54	0.40
5 ประสบการณ์ทำงานของผู้บริหาร	0.087	0.71
ปัจจัยที่เกิดจากการดำเนินงานของกิจการ		
1 ผลประกอบการที่ผ่านมา	-1.28	0.66
2 ส่วนแบ่งตลาดของธุรกิจ	0.69	0.03*
3 แผนการตลาดที่ดี	0.59	0.06
4 การทำระบบบัญชีที่ดี	-0.24	0.43
5 ประวัติหนี้เสียกับธนาคาร	0.71	0.00*
ปัจจัยที่เกิดจากสถาบันการเงิน		
1 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสินเชื่อที่เข้มงวดมากเกินไป	0.28	0.28
2 การกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูง	0.15	0.48
3 ระยะเวลาในการพิจารณาสินเชื่อ	-0.10	0.72
4 การให้ความสำคัญกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	-0.44	0.11
5 ค่าใช้จ่ายในการขอกู้จากสถาบันการเงิน	0.44	0.049*

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยด้านปัจจัยทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะของสถานประกอบการ ด้านการดำเนินงานของกิจการ และด้านสถาบันการเงินที่มีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อในระบบของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัจจัยด้านลักษณะของสถานประกอบการ พบว่า หลักทรัพย์ค้ำประกัน และระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจมีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อในระบบ เนื่องจากในการพิจารณาการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการชำระหนี้และมูลค่าของหลักทรัพย์ค้ำประกัน

ยิ่งธุรกิจมีหลักทรัพย์มาก และมูลค่าหลักทรัพย์ค้ำประกันสูง ยิ่งสามารถเข้าถึงสินเชื่อได้ง่ายและในปริมาณที่มากขึ้น เนื่องจากความเสี่ยงของสถาบันการเงินลดลง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกรวิทย์ ต้นศรี และคณะ (2557: 1-19) นอกจากนี้ ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจยังแสดงถึงความมั่นคงทางธุรกิจ ซึ่งหากธุรกิจมีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจนาน และมีการวางแผนทายาทเพื่อถ่ายโอนกิจการที่ดี จะแสดงถึงความมั่นคงและความยั่งยืนทางธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอำพล นววงศ์เสถียร (2552: 50) ซึ่งจะทำให้สถาบันการเงินมีความเชื่อมั่นในการให้สินเชื่อมากขึ้น

สำหรับปัจจัยที่เกิดจากการดำเนินงานของกิจการ ซึ่งพบว่า ส่วนแบ่งตลาดของธุรกิจ และประวัติหนี้เสีย กับธนาคารเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อในระบบของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กรวิทย์ ต้นศรี และคณะ (2557: 1-19) ที่พบว่า การที่กิจการมีประวัติทางการเงินที่ดี ไม่มีประวัติหนี้เสีย และมีگردเงินบัญชีที่ดี แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ที่ดีของกิจการ ซึ่งทำให้สถาบันการประเมินว่ากิจการมีความน่าเชื่อถือ และมีผลทำให้เข้าถึงสินเชื่อได้มากขึ้น นอกจากนี้ ส่วนแบ่งตลาดของธุรกิจยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สะท้อนถึงความสามารถในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งถ้ากิจการมีส่วนแบ่งตลาดที่สูงอย่างต่อเนื่อง แสดงว่ากิจการมีการดำเนินธุรกิจที่ดี และจะสามารถชำระเงินคืนได้ จึงทำให้มีโอกาสเข้าถึงสินเชื่อได้มากขึ้น ค่าใช้จ่ายในการขอกู้จากสถาบันการเงินเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อในระบบของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นกิจการที่ดำเนินการด้วยเงินทุนที่ไม่สูงนัก ทั้งนี้ หากการขอสินเชื่อในระบบมีค่าใช้จ่ายสูง จะส่งผลทำให้บางกิจการไม่สามารถขอสินเชื่อได้เนื่องจากต้นทุนสูงเกินไป

สรุป

ถึงแม้ว่าปัจจุบันสถาบันการเงินต่าง ๆ จะเริ่มมีการขยายสินเชื่อเพื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากขึ้น รวมทั้งภาครัฐบาลที่มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และมีการขยายสินเชื่อให้แก่ธุรกิจดังกล่าว แต่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวนมาก

ที่ไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อจากสถาบันการเงินในระบบ และยังมีปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loan) ที่เกิดจากวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ซึ่งส่งผลกระทบต่อตรงต่อการดำเนินธุรกิจและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงศึกษาแหล่งที่มาของเงินทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่กำหนดการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิจัย พบว่า แหล่งเงินทุนที่สำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ เงินกู้จากธนาคารพาณิชย์ ซึ่งผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่สามารถกู้เงินจากสถาบันการเงินในระบบได้ และมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ยื่นขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินในระบบ และได้รับการปฏิเสธจากสถาบันการเงิน สาเหตุของการไม่ได้รับสินเชื่อจากสถาบันการเงินในระบบ คือ ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน รองลงมา คือ การไม่มีแผนธุรกิจที่ดี ผลประกอบการที่ผ่านมาของบริษัทในช่วงที่ผ่านมาไม่ดี

ผลการวิจัยด้านปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อในระบบของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการเข้าถึงสินเชื่อในระบบของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ หลักทรัพย์ค้ำประกัน ระดับการศึกษาของผู้บริหาร และประสบการณ์ทำงานของผู้บริหาร ส่วนแบ่งตลาดของธุรกิจ แผนการตลาดที่ดี และประวัติหนี้เสียกับธนาคาร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

- ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ควรจะมีการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะดำเนินการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน ทั้งความพร้อมด้านกิจการหรือผลการประกอบการ รวมทั้งการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสถาบันการเงิน และกฎ ระเบียบต่าง ๆ ในการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน

- หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมาตรการต่าง ๆ ควรจะเหมาะสมและสนับสนุนความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- สถาบันการเงิน ควรมีการพัฒนากระบวนการให้สินเชื่อ รวมทั้งกฎ ระเบียบต่าง ๆ ให้ชัดเจน เพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถเข้าถึงข้อมูลและสินเชื่อของสถาบันการเงินได้

- หน่วยงานภาครัฐ ควรมีการจัดโครงการต่าง ๆ ที่เป็นการพัฒนาบุคลากรทางการเงิน และให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการด้านสินเชื่อสถาบันการเงินในระบบ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- ผลการศึกษาในงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นการศึกษาเฉพาะในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่านั้น ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวอาจจะเหมือนหรือแตกต่างกับภาคอื่น ๆ ของประเทศ ดังนั้น ในการวิจัย

ครั้งต่อไปน่าจะมีการศึกษาการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคอื่น ๆ รวมทั้งภาพรวมทั้งประเทศ เพื่อเปรียบเทียบและสามารถกำหนดนโยบายได้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ต่อไป

- งานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการเป็นหลัก ยังไม่ได้มีการเก็บข้อมูลจากสถาบันการเงินและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อ ทำให้ผลการวิจัยสะท้อนความคิดเห็นของผู้ประกอบการเท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถาบันการเงินและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะกรรมการบัญชีและการจัดการมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่สนับสนุนทุนวิจัย รวมทั้งผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ให้ข้อมูลในการทำวิจัย และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำงานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

บรรณานุกรม

- Aaker, D.A., Kumar, V., and Day, G.S. 2001. **Marketing Research**. New York: John Wiley & Sons.
- Bebczuk, N. 2004. **What Determines the Access to Credit by SMEs in Argentina?** Argentina: Department of Economics, Universidad Nacional de La Plata.

- Berger, A.N., and Udell, G.F. 1995. "Relationship Lending and Lines of Credit in Small Firm Finance" **Journal of Business** 68, 3: 351-382.
- Black, K. 2006. **Business Statistics: Contemporary Decision Making**. 4th ed. USA: John Wiley & Sons.
- Boot, W.A. 2000. "Relationship Banking: What Do We Know?" **Journal of Financial Intermediation** 9, 11: 7-25.
- Bougheas, B., Mizen, P., and Yalchin, C. 2006. "Access to External Finance: Theory and Evidence on the Impact of Firm-Specific Characteristic." **Journal of Banking and Finance** 30, 1: 199-227.
- Cole, R.A. 1998. "The Importance of Relationships to the Availability of Credit." **Journal of Banking and Finance** 22, 6-8: 959-977
- Haas, R., and Naaborg, I. 2005. "Does Foreign Bank Entry Reduce Small Firms' Access to Credit?: Evidence from European Transition Economies." **DNB Working Papers** No. 50: 2-25.
- Krejcie, R.V., and Morgan, D.W., 1970. "Determining Sample Size for Research Activities." **Educational and Psychological Measurement** Vol. 30: 607-610.
- McNamara, G., and Bromiley, P. 1997. "Decision Making in an Organizational Setting: Cognitive and Organizational Influences on Risk Assessment in Commercial Lending." **Academy of Management Journal** 40, 5: 1063-1088.
- Navavongsathian, Ampol. 2010. "Growing of Family Business: the Important Issue for Survival and Sustainability." **Journal of Business Administration** 32, 124: 39-55 (in Thai).
- อำพล นววงศ์เสถียร. 2552. "การสืบทอดธุรกิจครอบครัว: ประเด็นสำคัญของความท้าทายเพื่อความอยู่รอดและยั่งยืน." **วารสารบริหารธุรกิจ** 32, 124: 39-55.
- Orantanaset, J., et al. 2008. **Credit Access and Cause of SMEs NPLs: Case Study of Northern Thailand**. Chiang Mai: Academic Department, Bank of Thailand, Northern Region Office. (in Thai).
- จิรพรรณ โอฬารธนาเศรษฐ์, และคณะ 2551. **การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและสาเหตุของการเกิด NPLs ของ SMEs: กรณีศึกษาภาคเหนือ**. เชียงใหม่: ส่วนวิชาการธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ.
- Owualah, S L. 2002. "SMEs, Borrowing Constraints and Banking Relationships in Japan." **Japan and the World Economy** 14, 1: 100-87.
- Rand., J. 2007. "Credit Constraints and Determinants of the Cost of Capital in Vietnamese Manufacturing." **Small Business Economics** 29, 1-2: 1-13.
- Srisaart, B. 2002. **Basic Research**. Bangkok: Suweeyasan. (in Thai).
- บุญชม ศรีสะอาด. 2545. **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- Tabpan, Y. 1987. **Factors of Credit Source and Loan Level of Rural Household**. Bangkok:

- Thailand Development Research Institute.
(in Thai).
- เยาวเรศ ทับพันธุ. 2530. **ปัจจัยกำหนดแหล่งเงินทุน และระดับการกู้ยืมของครัวเรือนชนบท.** กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- Thailand, Office of Small and Medium Enterprises Promotion. 2013. **Small and Medium Enterprises Report.** Bangkok: OSMEP. (in Thai).
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. 2556. **รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม.** กรุงเทพมหานคร: สสว.
- Thampy, A. 2010. "Financing of SME Firms in India." **IIMB Management Review** 22, 3: 9-1.
- Tunsri, Konwit., et al. 2014 "Financial Access for Small and Medium Enterprises in the Northeastern Region." **University of the Thai Chamber of Commerce Journal**, 34, 3: 1-19. (in Thai).
- กรวิทย์ ตันศรี, และคณะ. 2557. "แนวทางการเข้าถึงเงินทุนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ." **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย** 34, 3: 1-19.
- Uzzi, B., 1999: "Embeddedness in the Making of Financial Capital : How Social Relations and Networks Benefit Firms Seeking Financing." **American Sociological Review** Vol. 505-481 :64.
- Wilkinson, T., and Brouters, L.E. 2006. "Trade Promotion and SME Export Performance." **International Business Review** 15, 3: 52-233.



Ms. Saranya Raksong completed her Ph.D. (Economics and Finance) at Curtin University of Technology, Australia. She is currently working as a lecturer in Mahasarakham Business School, Mahasarakham University. Her research interests include monetary policy and transmission mechanisms, a stability of demand function, and effect of government intervention on economic activities.